

HASAN ÇOBAN

Avşar Haber, Mayıs 2012

2010 yılında gerçekleştirilen Kentleşme Şurasından bir hatıra

Sizleri Dinar lisesinde öğretmenlik yaptığımız yıllarda tanımaya başladım. Ürkek ve çekingen olduğumuz yıllardı. Eski garajda köye gitmek için birkaç arkadaş Sandıklı Çavuş oğlu minibüsünü beklediğimiz bir gün arkadaşınızın arabası ile köyümüze giderken bizi de yoldan taksinize almıştınız. Üşüyen bedenlerimizi, ruhumuzla birlikte ısıttınız. Sakin ve merhamet dolu bir yüzünüz vardı. O zaman öğretmen olduğunuzu öğrenmiştim. Birazda çocukluk aklı olacak ki “ne güzel taksisi var” demişim. Sonraki yıllarda, Ankara denilince hep aklıma siz geldiniz. Birazda mazur görün, öğünmek istesek ‘Devlet Planlama Teşkilatında Hasan abimiz var’ demeye başladığımız yıllar..

Adınıza hazırlanmış bir internet sitesi var (www.hasancoban.com). Çok iyi hazırlanmış. Ara sıra yararlanıyorum. Özlü sözlere hayranlığım var. Sitenizle tanışmam öyle oldu. Hatta yanlış hatırlamıyorsam ‘Eğer bir gün yolunuzu kaybederseniz bir çocuğun gözlerinin içine bakın. Çünkü bir çocuğun bir yetişkine her zaman öğretebileceği üç şey vardır; - Nedensiz yere mutlu olmak, - Her zaman meşgul olabilecek bir şey bulmak ve Elde etmek istediği şeyi var gücüyle dayatmak (Paulo Coelho -)’ sözlerini sitenizde okumuştum.

Hasan abi hayat filminizi birazcık başa almak istiyorum. Sizi dinlendirmek istiyorum. Ankara’nın dışına, doğduğunuz kerpiç binalara, içinde mis gibi kokan tarhana çorbalarına, dibeğe, döşemeye götürmek istiyorum. Şöyle çocukluğunuzu, hayallerinizi konuşmak istiyorum. Bu hafta ‘Avşar Haber’in, haftanın portresine sizi misafir etmek istedim. Hemen söze başlamadan gönül evine bizleri misafir ettiğiniz için şükranlarımızı iletiyoruz.

İsterseniz sizi kısaca tanıyalım. Kimdir Hasan ÇOBAN?

Kim olacak, bir garip Çoban'ım işte. Çobanlıkta yaptım, ama dağdaki çoban değilim artık. Dağdan ovaya, ovadan şehre yerleşen şehrili bir çobanım.

Çocukluğunuza elde etmek istediğiniz neydi. Hayaliniz var mıydı?

Çocuk olup da hayali olmayan var mıdır? Elbette benim de hayallerim vardı. Yazın sıcak havalarında evin içi yatılamayacak duruma geldiğinde dambaşa yatak atıp yattığımda, bostan tarlamızı beklemek için geceleri tarlada kaldığımda, uzak olan tarlalara giderken zaman kaybetmemek için tarlada yatıya kaldığımızda ya da harman vakti ailece harmanda kaldığımız vakitler kendime yumuşak bir yer edinip sırt üstü yatıp gökyüzüne baktığımda hayallere daldardım. Hele birde hava açık olduğunda Samanyolu ve yıldızlar nasılda açıkça görünürdü. Samanyolu belli belirsiz bir toz bulutu gibi çatallaşan iki ayrı yol halinde uzayıp giderdi. Yıldızlar sanki canlıymış gibi ışıltı ışıltı parıldarlardı, göz kırpar gibi kıpırdanıp dururlardı. Yıldız kümelerini çeşitli şekillere benzetirdim. Kimini cezveye, kimini sacayağına, kimini ayıya benzetirdim. Büyüklerimizden duyduğumuz Büyükayı, Küçükayı, Ülker, Çoban Yıldızı, kutup yıldızı gibi yıldızları ve yıldız kümelerini bulmaya çalışırdım. Ay dolunay durumuna geldiğinde akşam vakti ya da seher vakti gibi etrafı aydınlatırdı. Dolunay durumundaki ayı yuvarlak gözleri, ağzı ve burnu ile bir insana benzetirdim. Ara sıra yıldızlar kayardı. Büyüklerimiz her yıldız kaydıka bir insanın ruhunun çıktığını söylerlerdi. Tabi sonradan okullarda yıldız kayması uzayda başıboş dolaşan göktaşlarının (meteorların) atmosferimize dalış yaptığında, gazların ve sürtünmenin etkisiyle yanması ve bir yere düşmesinden kaynaklandığını öğrendik.

Şehirlerdeki hava kirliliğinden midir, başka sebeplerden midir bilmem, şehirde yaşamaya başlayınca yıldızları köyde gördüğüm kadar canlı göremedim. Yıldızların arasında bazen de hareket eden yıldızlar olurdu. Çocukluğumuzda bunlara peyk derlerdi. Peyk diye bildiğimiz uydular acaba nerelere kadar giderlerdi. Keşke bende o peykin içinde olsam uzayda uçsam diye hayal ederdim. Bazen de yüksekte giden uçaklar olurdu onların içinde olmayı hayal ederdim. Gündüzleri de hayallerim olurdu. Hamza gediğindeki ve Mamuşa'daki tarlalarımız şose yolunun kenarında idi. Tarlada sıcağın altında çalışırken yoldan gelip geçen (kaptı kaçtı dediğimiz) taksilerin, hoşgör dediğimiz burunlu otobüslerin, kamyonların stabilize yolda tozu dumana katarak nereden gelip nereye gittiklerini merak ederdim. Bir gün bende bu taksilerden birine binip uzaklara gidip tekrar köyüme gelmeyi çok isterdim. Tabii bunların hepsi de bizler için ulaşamayacak hayallerdi. Allaha çok şükür hayallerimin çoğu oldu. Demek ki bir şeyi yapmak için önce hayalini kurmak gerekirmiş.

İlkokul yıllarına götürmek istiyorum. Öğretmeniniz, sınıf arkadaşınız, oyunlarınız nelerdi?

İlkokula resmi olarak 1962 yılında başladım. Gayri resmi olarak rahmetli anam 1961'de başlatmaya çalıştı ama okuldan kabul etmediler. Evimiz okulun yanında olunca Anamın beni birkaç defa okula gönderdiğini hayal meyal hatırlıyorum. Hatta okulda grup olarak çekilmiş bir hatıra fotoğrafında herkes önüklü iken benim beyaz kazaklı bir fotoğrafım da var. Sonunda ismini hatırlamadığım bir öğretmen elimden tutup eve getirdi. Anam da inatçı, ama açık sözlü bir kadın olarak "evde bakacak kimse yok, bize eziyet edip duruyor, okulda öteki çocuklarla oynasın" diye okula gitmemde ısrarcı oldu. Öğretmen de Anama "biz çocuk bakıcısı değiliz, bu çocuk daha okula başlayacak yaşta değil, bu sene kendiniz bakın, bir daha da oynaması için okula göndermeyin, gelecek sene gönderirsiniz" dedi. Anam da sonunda pes etti.

O zamanlar köyün nüfusu kalabalıktı. Haliyle okulda okuyan öğrenci sayısı da kalabalıktı. Her yıl 5-6 sınıf, 150-200 arasında öğrenci olurdu. Benim ilkokul numaram da 154'dü. Unutmuyorum çünkü evdeki dolapların hepsine de numaramı yazmışım. Köye

gittiğimde evimizin arka odasındaki dolapta yazıyı hala görürüm.

Sınıfta 30-35 kişi olurdu. İki kişi hariç hepsi de köylümüz olduğundan arkadaşımızdı, isimlerini teker teker söyleyebilirim, ama kendi mahallemizde olanlarla daha bir samimi olurduk. Mesela Arif Sağlam, Bekir Sağlam, Bayram Gencer, Osman Yılmaz ile daha samimiydik genelde oyunlarda filan aynı tarafta olurduk. Yabancı olan iki kişiden biri Bayram adında biriydi (herkes abdal bayram derdi). Ailesi, çocukları okulu bitirinceye kadar köyümüze yerleşerek yaşayan bir göçebe aileydi. Diğer sınıftaki çocuklar bu arkadaşımıza iyi davranmazlar, evine gidip gelirken taşa tutarlardı. Biz de sınıfımızda olduğu için onu korumaya çalışırdık. Öbür yabancı arkadaşımız da Devlet Demiryollarında çalışan Afyon'lu bir memurun oğlu olan Metin isminde bir arkadaştı.

Öğretmenlerinizi sayabilir misiniz?

Öğretmenlerimizden ismi hatırımda kalanlar Akdoğan Hoca, Bayram Hoca (Kazanpınar Köyündendi), Turan Akyol, okul müdürü Mehmet Arısoy ile 4 ve 5. Sınıftayken müdürümüz Mehmet Öztürk var. Diğerlerinin isimlerini unuttum. İnsanın zamanında öğretmenlerinin ve karşılaştığı arkadaşlarının isimlerini bir yere kayıt etmesinde fayda var. Yoksa unutulup gidiyor.

Dinar Lisesi Orta Kısımında okurken 19 Mayıs törenlerine hazırlık çalışmalarından bir hatıra

Ya oyunlarınız., oyun dünyanız... boyalı Çin oyuncaklarının olmadığı yıllar?

Oynadığımız en yaygın oyun yazın Met (çelik çomak), Maka, kıl top ya da

bulabilirsek lastik top oynardık. Kışın buzda fiçı (topaç) çevirmek en çekişmeli oyunlardandı. Bilye ve aşık oyununu da çokça oynardık. İlkbaharda ve son baharda Cıbrın Tepeden aşağı doğru kağı yarışını çok yapardık. Bu kağı yaygın olarak bilinen öküzlerin çektiği kağı değil, 10-15 cm çapında ağaçtan tekerlekleri olan, arka dingile yakın yerde oturulacak yeri olan, okla ön tekerlerin dingiline tutturulan ve kontrolü ayakla yapılan oyuncak yarış arabasıydı. Bir de dama, üçtaş, dokuztaş ya da yüzük saklama gibi kapalı alanlarda oynanan oyunlar vardı.

Ayrıca eğlence şeklinde, köy odalarında veya bir arkadaşımızın evinde herkesin bir yiyecek getirdiği genelde tavuk filan da kesilen ziyafetle ferfene toplantısı yapılırdı. Bir de grup halinde toplanan çocukların ucuna poçu, tülbent veya yazma bağlanacak şekilde uzun bir sıruk ve erzak torbası ile “çömçeli gelin çöm ister, Allaktan yağmur ister” diye ev ev dolaşp yiyecek bir şeyler toplayıp sonra birlikte yedikleri Çömçeli Gelin oyunu vardı. Çömçeli Gelin oyununda evlerden yiyecek verirlerdi ve evden ayrılırken dambaşlardan veya pencerelerden gelen çocukların taşıdığı sırığa yazma veya poçu bağlarlar bu arada çocukların üzerine tas ile su dökerlerdi. Dökülen sulardan ıslanmamak için kaçırdık, katılanlara büyük eğlence olur, ıslanmayanlar ıslananlarla eğlenirlerdi.

Kızların da kendilerine göre oyunları vardı. Onlar da erkekler kadar eğlenceli ve meşgul bir çocukluk geçirirlerdi.

O zamanlar her bulduğumuz malzemeyi oyuncuğa çevirirdik. Kurban kemiklerinden aşık, el büyüklüğünde düzgün taşlardan maka malzemesi, öküzleri tarayınca çıkan killardan top yapardık. Şimdiki çocuklar torbalar dolusu oyuncak alıp önüne koyuyorsunuz yine memnun olmuyorlar. Demek ki çocuklar kendi oyuncaklarını kendileri yapsalar hem daha çok sevinecekler hem de yaratıcı - yenilikçi düşünceye sahip olacaklardır.

Lise ve üniversiteyi okurken yaz tatillerinde çiftçilik yaparak aileme yardım ederken bir hatıra

O yıllara ait unutamadığınız bir hatıranızı bizimle paylaşır mısınız?

O yıllardan unutamadığım bir iki hatıramı sizlerle paylaşmak isterim. Birincisi, Düldül çeşmesinin yakınında büyükçe bir kamyon bozulmuş ve yolda kalmış. Bir sabah Babamla beraber tarlaya çift sürmek için tarlaya giderken kamyonun yanından geçtik. Babam adamla selamlaştı ve durumu öğrenmeye çalıştı. Adam da Kamyonun bozulduğunu, kendisinin yapamadığını ve yardım beklediğini anlattı ve utana sıkıla çok acıktığını ama yiyecek bir şeyinin olmadığını söyledi. O zamanlar tarlaya giderken ekmeğin yanında bir çeşit azık olurdu. Azık olarak bir gün yoğurt, bir gün peynir, bir gün sürtülmüş haşhaş veya yumurta kavurması (yağda yumurtanın yalpi ekmekle karıştırılarak yapılan bir azık) götürürdük, fazla yiyecek bir şey bulunmazdı. Babam yiyeceğimizin bir kısmını adama verdi, adam çok memnun olmuştu. Aynı gün çift sürme işi bittikten sonra öküzlerin güderken sulamak için çeşmeye geldiğimde adam hala çeşmenin başındaydı ve yardım gelmesini bekliyordu. Böğlek tutup kaçan öküzlerin arkasından ben de onları çevirmek için koşarken bana çok gülmüştü ve “sen okumaya bak, yoksa öküzlerin peşinden koşar durursun” diye nasihatte bulunmuştu.

İkinci hatıram da ilkokul 4. veya 5. Sınıftayken öğretmenin verdiği matematik ödevinde verilen bir sorunun çözümünü ben sınıftaki arkadaşlardan farklı bir sonuç bulmuştum. Öğretmen de çoğunluğun bulduğu sonucu kabul edince itiraz etmiş, hatta benim bulduğum sonuç doğru diye ağlamışım. O sırada sınıfa okul müdürü gelmişti. Öğretmen ile müdür beraber öğretmenler odasına gittiler, orada soruyu tekrar çözmüşler ve benim bulduğum sonucu bulmuşlardı da ben de üzülmeğe vazgeçmişim. O zamandan sonra Mehmet Öztürk bana çok yakınlık göstermişti.

Üçüncü hatıram da, birinci ve ikincisi ile ilgiliydi. İlkokul Beşinci sınıfı bitirdikten sonra köyümüzün ilkokul Müdürü Mehmet Öztürk bir gün bizim eve geldi. Babam avluda işe gitmek için hazırlık yapıyordu. Mehmet Hoca Babama “Bu çocuğu ortaokula yazdır, okusun” demişti. Babam da “tarlada yapılacak işlere yardımcı lazım, üstelik elde avuçta para yok, pul yok, nasıl okutayım” diye göndermek istemiyordu. Uzun konuşmalardan sonra babam razı oldu. 12 Yaşında Dinar Lisesi Orta Kismına kayıt oldum.

Köyümüzden ortaokulda okuyan başka arkadaşlarımız da vardı. 2-3 kişi ile birlikte kiralık evde kalıyorduk. Kendi yemeğimizi kendimiz yapıp, bulaşığımızı yıkayıp derslerimize çalışıyorduk. Çocuk denecek yaşta olduğumuzdan arkadaşlar arasında anlaşmazlık çıkmış olmalı ki her yıl farklı arkadaşlarla ev kiraliyorduk. Şimdilerde aileler 18-20 yaşındaki gençleri bile yalnız başına kiralık evde oturmalarına razı olmuyorlar. Ben ortaokulda okurken Babamda yazın köyde çiftçilik yapar evin geçimini sağlamaya çalışır kışın da benim ev kirası ve diğer masrafları karşılamak için Dinar’da Besihanelerde çoban olarak ve inşaatlarda işçi olarak çalışırdı.

Ortaokuldan sonra ise, Devlet Parasız yatılı imtihanını kazanarak 1969 yılında Afyon Lisesine gittim. Yatılıy kazanınca ailem biraz rahatladı. Liseyi bitirdikten sonra 1972 yılında Atatürk Üniversitesi Fen Fakültesine Girdim. Ben lisedeyken ve Üniversitedeyken Anam kilim dokuyarak kız kardeşlerin halı dokuyarak okumama yardımcı oldular. Kendilerine minnettarım. Ben de yaz tatillerinde köye gelip aileme yardım eder tarlada çift sürerek, buğday biçerek, at arabasıyla yük taşıyarak çiftçilik yapardım.

Afyon Lisesinde yatılı okuyan arkadaşlarla bir hatıra fotoğrafı

Bizler ortaokulda okurken yanlış hatırlamıyorsam 1978'de Dinar lisesinde Matematik öğretmeniydiniz. İlk mesleğiniz miydi? O yıllar size neyi hatırlatıyor?

Üniversiteyi bitirince en kolay iş bulunabilecek mesleği öğretmenlik olarak bilirdik, öğretmenliğe müracaat ettim. Açıkçası üniversiteye giderken de hangi okula gideceğimiz, hangi bölümü seçeceğimiz, hangi meslek dalının daha iyi olduğu konusunda bize yol gösterecek, ufukumuzu açacak bir yakınımız ve aile büyüğümüz yoktu. Babam, ortaokulda, lisede ve üniversite de okurken bir kere bile bana derslerimi sormadı ve karneme bakmadı. Sanırım ilgisizliğinden değil de bana güvendiğinden fazla sormuyordu. Sadece, benim okulla ve derslerle ilgili anlattıklarımı dikkatlice dinlerdi. Böyle bir durumda sorumluluk tamamen benim sırtımda olduğundan olacak ki, derslerde ihmalkârlık yapmazdım. Kulaktan dolma bilgilerle okul seçtim, rahat okuyabileceğimi düşündüğüm için Erzurum'daki üniversiteyi tercih ettim. Bir yol gösteren olsaydı farklı bir bölüme de gidebilirdim.

1977 yılı Üniversite'den mezun oldum, Milli Eğitim Bakanlığına Müracaat ettim ve aynı yıl Ekim ayında 22 yaşındayken Dinar lisesinde Matematik Öğretmeni olarak atamam yapıldı. O zamanlar iş bulmak kolaydı. Şimdiki gençlerin iş bulabilmek için daha fazla gayret etmeleri gerekmektedir.

Daha sonra eşiniz Hülya hanımla tanışmanız ve evlilik, Avşar'da başlayan bir kader çizginiz var. Bizimle paylaşır mısınız?

Eşim Hülya Hanım Burdurlu olup 1975 yılında Öğretmen olarak bizim köye tayini

çıkmişti. Köyde kendisi ile tanıştık. Bazı olayların gelişmesine bizler sebep oluyormuşuz gibi görünse de, Allah'ın takdiri ile kaderimizde olduğu için yaşanması gerekeni yaşamış oluruz. Benim hayatımda kader denilen yazgiya en açık örnek Hülya Hanımla tanışmamızdır. Bana "başka bir ilden köyünüze bir öğretmen gelecek, onunla tanışacak, evlenecek ve birlikte hayatınızı geçireceksiniz" dense, mümkün olmayan bir hayal olarak değerlendirdim. Üniversite son sınıfta Hülya Hanımla nişanlandık. Ancak, bizim gençliğimizde kız aileleri iş güç sahibi olmayan bir genç ile kızlarını evlendirmek istemezlerdi. Ben de Hülya Hanımla evlenebilmek için en kolay iş sahibi olunabilen öğretmenliği tercih ettim. 1978 Ocak Ayında evlendik. Dinar'a yerleştik.

Yeri gelmişken kaç çocuğunuz var. Ne yapıyorlar?

İki kızım var. Büyüğü, Bengü Gazi Üniversitesi Çalışma Ekonomisi Bölümünden mezun oldu. Kültür ve Turizm Bakanlığında Uzman olarak çalışıyor. Bengü aynı bakanlıkta görev yapan Cemal Demirci ile evli olup 4 yaşında bir kızları var. Küçük olan, Aslı Başkent Üniversitesi İktisat Bölümünden mezun oldu. İş-Kur Genel Müdürlüğünde Uzman Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Emekli olduktan sonra Antalya'ya yerleşmeyi düşündüm. Ancak, kızlar Ankara'da işe başlayınca buraya bağlanmış olduk.

Bir doğum günü hatırası (soldan sağa, Kızımız Bengü, Ben, Hanımım Hülya, torunumuz Begüm ve kızımız Aslı)

Birazda DPT'ye girişiniz nasıl oldu. Bir ara Etibank'ta görev yaptınız. Durmayan bir çizginiz var. Bahseder misiniz?

Benim daima yeniliklere açık bir tarafım vardır. Eski hayat tarzıma bağlanıp kalmak yerine, inançlarımdan ve temel değerlerimden sapmamak kaydıyla giyimde, kuşamda, davranışlarımda ve hayat tarzımda daima daha iyi olanı, daha uygun olanı tercih ettim ve yaşamaya çalıştım. Benim bu yenilikçi tarafım ve kaderimizin de böyle belirlenmiş olması sebebiyle bugünkü bulunduğum yerdeyim. Yoksa öğretmenlikten pat diye Devlet Planlama Teşkilatına (DPT'ye) geçmiş değilim. Bunun örneği de yoktur, olması da zordur.

1980 Temmuz ayında öğretmenlikten istifa edip askere gittim. İzmir Narlıdere'de yedek subay okulunda 4 ay devam ettikten sonra dağıtım yapılırken Ankara'da Matematik öğretmenine ihtiyaç olduğu söylendi. Birlikte iki matematikçi vardı. Aramızda çekilen kurada görev bana çıktı ve Ankara'da Gülhane Askeri hastanesinde görevlendirilmiş olmam benim için kaderdi. Hayatımın yönü değişti. Ankara'ya gidince ufukum açıldı, memleketin Afyondan ibaret olmadığı, mesleğin de öğretmenlikten ibaret olmadığını gördüm. Gündüzleri görev yapıp akşamları Gazi üniversitesine Lisansüstü eğitime devam ettim. Askerlik bitiminde de hemen öğretmenlik için müracaat etmedim, Ankara'da kaldım. Bilgisayar kursuna, İngilizce kursuna gittim. Bir yandan da kurumların açmış olduğu imtihanlara girdim. Daha önce görev yapmış olduğum Milli Eğitim Bakanlığının yapmış olduğu bir imtihana girip kazanarak 1982 yılında yeniden işe başlamış oldum. Yoksa Dinar Lisesinden Milli Eğitim Bakanlığı Merkezine naklen geçmiş değilim. O zamana kadar köyümüzde öğretmenlik yapan Eşimin tayinini de Ankara'ya istedik ve Ankara'ya yerleştik.

1994 yılında da DPT'de bilgisayar konusunda elemana ihtiyaç olduğunu arkadaşlarımdan öğrenip müracaat ettim. DPT'de yapılan mülakatta istenilen şartları sağlamış olduğumdan DPT'de göreve başladım. Dört sene çalıştıktan sonra, 1988 yılında DPT tarafında ABD'ye eğitime gönderildim. 1989 yılında geri dönünce Etibank Genel Müdürlüğüne Daire Başkanı olarak görev aldım. 1993 yılında yeniden DPT'ye döndüm. DPT'de, önce bilgi teknolojileri, daha sonra uluslar arası teknik işbirliği, kentsel altyapı, kırsal kalkınma konularında görev yaptım. Halen aynı kurumda Doğal Afetler konusunda göreve devam etmekteyim. DPT 2011 yılında adı değişerek Kalkınma Bakanlığı oldu. Yılların Devlet Planlama Teşkilatı da kapanmış oldu.

Gençliğinizde kitap okur muydunuz?

Gençliğimde de kitap okurdum. Şimdi de düzenli olarak kitap okurum. Üniversiteyken aldığım krediyi ve harçlığımı gereksiz yerlere harcamak yerine kitap alırdım. Her yıl eve bir bavul dolusu kitap getirirdim. Sonraki yıllarda da kitap almaya devam ettim. Hala daha ayda 2-3 kitap alırım. Gereksiz kitap almayayım diye almak istediğim kitapların listesini çıkarır cebimde bulundururum. Ve kitap alacağım zaman listemde yer alan kitapları alırım. Aldığım kitapları okuyup bitiremiyorum diye 4-5 yıl önce hızlı okuma kursuna gittim ve okum hızımı artırmaya çalıştım.

Yaz tatillerini nasıl geçirirdiniz?

Öğrenciyken yaz tatillerinde köye gider aileme yardım ederdim. İşe başladıktan sonra da birkaç yıl yine köye gidip babama yardımcı olmaya çalıştım. Ancak, babam zaman içinde işlerini azaltıp boş durmamak ve vakit geçirmek üzere bir şeyler yapmaya başlayınca bana da ihtiyaç kalmadı. Zaten yazları köye gidip çiftçilik yapacak zaman da yoktu, yılda 15-20 günlük izin oluyordu. Onu da ailelerimiz ziyaret ederek ve deniz kenarında bir yerlerde 9-10 gün geçirerek tatil yapardık. Her yıl başka bir yere giderek

ülkemizi tanımaya ve farklı yerler görmeye çalışırdım.

Şimdi gençlerde çabuk isyan etme, çabuk parlama ve 'Ben merkezli' hareket etme var. Ne söylemek istersiniz?

Kuşakların birbirine bakışı yüzyıllar boyu aynı olmuştur. Gençler benliklerini kazanırken biraz fevri oluyorlar. Bu gayet doğal bir davranıştır. Kendi dünyalarını kurmak için farklı düşündüklerini ve farklı bir kişi olduklarını göstermeye çalışıyorlar. Yetişkinler ise gençlerin ideallerindeki bir genç gibi olmasını istediklerinden onlara müdahale etmekte ve onların davranışlarını beğenmemektedir.

Gençlerle ilgili söz alan her yetişkin "biz gençliğimizde adap, usul bilirdik, büyüklerimizi sayardık, şimdiki gençler ise isyankâr, büyüklere karşı saygıları yok, küçüklere koruyup kollamazlar, adap usul bilmezler" diye şikâyet eder. Bu tür şikâyetler 3.000 yıl önce de varmış. Milattan önce 800 yıllarında yaşamış olan düşünür Homeros "günüümüz gençleri öyle umursamaz ki ileride ülke yönetimini ele alacaklarını düşündükçe mutsuzluğa kapılıyorum. Bize, büyüklere saygılı olmayı, ağırbaşlı davranmayı öğretmişlerdi.

Şimdiki gençler kuralları boş veriyor" diye gençlerden şikâyet etmektedir. Şimdiki gençler de yetişkin hale gelince kendilerinin büyüklerine saygılı olduklarını, zamane gençlerinin bir âlem olduğunu söylemeye devam edeceklerdir. Onun için gençlere doğruları söylemek lazım. Ama onları belli bir yönde zorlamamak daha iyi olur. Onlar iyiyi kötüyü seçebilecek yaşta.

Hayatı biraz da tecrübe ederek öğrenecekler. Söylenen her şeyi zaten şuurlarına yerleştiriyor zamanı gelince kullanıyorlar. Benim kızlarım da zaman zaman bir yanlış yaptıklarında "Baba, gene Hıncal Uluç gibi haklı çıktım diyeceksin ama. Geçenlerde tartıştığımız konuda sen haklıymışsın" diye itirafta da bulunurlar. Onun için gençlere gerekli tavsiyelerde bulunmakta, onlara fırsat vermekte ve onları uzaktan takip etmekte yarar var.

Sahi, az kalsın unutuluyordum. Anne ve babanız sorulmadan geçilmez. Birazcık bahseder misiniz? Duygularınız nedir?

Babam İdris Çoban, lakabı ilk zamanlar Kara Ahmetlerin İdris olarak bilinirdi. Daha sonraları İdris dayı olarak tanınırdı. İlkokul 2'ye kadar okumuş, okuması yazması olan biriydi. Hep çalışırdı. Hiç halinden şikâyet etmez, yokluğa, yoksulluğa sanki kaderiymiş gibi katlanırdı. Borçlanmayı sevmez, bu yüzden de yeni işler yapmaya kalkmazdı. Fazla tarlamız yoktu. Çocukluğumda çiftçiliğin yanında çobanlık yapardı. Daha sonraları ortakçılık yaparak geçimimizi sağlamaya çalışırdı. Hayatındaki teknolojik değişiklik öküzle çiftçilik yapmaktan beygirle çiftçilik yapmaya geçmek olmuştur. Doktora gitmez, hasta olunca "beni doktora götürmeyin" der, perhizle iyileşmeye çalışırdı. Bir gözü görmeyinceye kadar görme bozukluğu olduğunu bile bizlere söylememişti. 1984 yılında gözlerinden ameliyat oldu, birini kurtardılar, öbürüne karasu inmiş tedavisi mümkün değil dediler. 2005'de vefat etmeden 4-5 yıl önce öbür gözü de iyice durmuştu.

Anam Şerif bacı olarak tanınırdı. Okuması yazması yoktu. Ama çok akıllı ve kurnazdı. İşini bilirdi, dolaylı olarak etrafındakiler işini gördürürdü. Zavallı anacığımın hayatta yüzü hiç gülmedi genç yaşta, ben ilkokulda okuduğum yıllarda babamla beraber arabaya buğday çuvalı yüklerken beli incinmiş bu yüzden Eğridir Kemik hastanesinde belinden ameliyat olmuştu. Ameliyat başarılı olmadığından uzun yıllar eğilip kalkamadı. Yapamadığı işleri babama, bana ve kardeşlerime tarif eder, bizde yapardık. Rahatsızlığına rağmen hiç boş durmaz, sabahın erken saatlerinden gece geç saatlere kadar bir şeylerle

uğraşır dururdu. Ev işinden, tarla işinden boş kaldıkça kilim dokurdu.

Anam çok şakacıydı. Televizyonun yeni çıktığı yıllarda, nerden eline geçtiyse metal bir yıldız bulmuş ve sonra lazım olur diye de döşüne takmış. Ben yıldızı görünce “ana bu nedir” dedim. Oğlum “televizyonda şerif denilen bir adam göğsüne bundan takıyordu. Bende Şerif’im benim neyim eksik diye taktım” demişti ve etrafında bulunanları güldürmüştü. Genç yaşta 1993 yılında vefat etti. Anam vefat edince köydeki evimiz dağıldı. Evi yapan dişi kuş derler. Bir evin beyi vefat ederse ev açık kalmaya devam ediyor. Ancak hanımlar önce vefat ederse ev dağılıyor. Bu durum, hayatın bir gerçeği olarak her ailenin başına gelebilir.

Kız kardeşlerimle Aşar'daki evimizde bir hatıra (Sağdan sola Ben, Fatma ablam, Yüksel, Cemile ve hanımım Hülya)

Sizi biraz duygulandırdık galiba. Ortaokulda okurken birkaç kez arabanıza aldınız. Yolculuk yaptık köye kadar. Haftanın son günü cebimizde sadece yol parası kalırdı. Hiç unutmam sizin ‘Gençler okuyun. Köyünüzün, ülkenin sizin gibi gençlere ihtiyacı var. Paranız sizde kalsın. Onunla kitap alın okuyun’ derdiniz. Gerçekten idealist bir öğretmendiniz. Sizi mefkûre insanı yapan neydi. Nerden ve nasıl etkilendiniz. Paylaşmak ister misiniz?

Benim ilkokula başladığım yıllarda ülkemiz, özellikle kırsal kesim oldukça geri kalmış bir durumda idi. Köyde elektrik yoktu, şehirlere bağlantı yapan geniş yollar yoktu ve at arabası ile Dinar’a gidilirdi. Kandil veya gaz lambası ışığında ders çalışırdık. Elektrik ışığı gibi aydınlatan lüks sadece kahvelerde ve camide vardı. Soba kullanılması pek yaygın

olmadığından ya da yoksulluktan soba alınmadığından evlerimizin bir duvarında bulunan ocakta yemek pişirilir ve ocağın etrafına toplanılıp ısınılırdı. Evlerin tuvaleti olmadığından ahırda veya küllükte hacetimizi görürdük. İlkokuldayken okullarda Amerikan yardımı olan undan yapılan (Sarı Osman dayının fırında pişirdiği) fırın çörekleri, süt ve peynir dağıtılırdı.

Köyümüzde Alis ve Çarli (Charly) adında Amerikalı barış gönüllüleri vardı. Ortaokula başlayınca ve liseyi okurken dünyayı tanıdıkça ülkemizin geri kalmışlığı ve dışarıya bağımlılığı yakından öğrendim. Tarih derslerinden öğrendiğimize göre şanlı bir tarihimiz olmasına rağmen şimdi perişan bir haldeydik. Milletimizin ve ülkemizin geri kalmış durumu beni çok üzdi. Milletimizin yoksulluk içinde başka devletlere el avuç açacak durumda olmayı hak etmediğini düşünür ve milletimizin bu durumdan kurtarmak için var gücümüzle gece gündüz çalışmamız gerektiğine inanırdım. Belki de bu inancım, beni ülkemizin ve milletimizin hak ettiği gelişmişlik seviyesine çıkarılması idealine çekmiştir.

Köy deyince aklınıza ne geliyor?

Köyümüz aklıma gelince, zor günde sığınılacak bir yerim yuvam olduğu hissini verir.

Köye dönmeyi düşünüyor musunuz?

Köye dönmeyi şimdilik düşünmüyorum. Çocuklarda Ankara'ya yerleşince bizde bağlanmış olduk. Köy ile irtibatımız kesilmiş değil. Kardeşlerim köyde olduklarında, bayramda, seyranda uğrarım. Vişne bayramlarında ve ağaç bayramlarında vakit buldukça köye gelir, yakınlarımla görüşmeye çalışırım.

Özel meraklarınız arasında doğa yürüyüşü var. Profesyonel yürüyorsunuz? Neden yürüyüş?

Evet, yürüyüş bende alışkanlık haline geldi. Daha önce de söylemiştim. Ben hep daha iyi yaşamaya, yeniliğe, iyi olan, yararlı olan hayat tarzını tercih edip uygulama yönünde bir eğilimim var. Düzenli yürümeye Amerika'da bir yıl kaldıktan sonra alıştım. Amerika'ya ilk gittiğimde ülkenin gelişmişliğine hayran kalmıştım. Hayret ettiğim başka bir şey de hayat tarzlarıydı. Büyük çoğunluğu erken yatar, erkenden kalkarlar ve sabahları yürüyüş yaparlardı. Bunun bir hikmeti var diye ben de vakit buldukça yürümeye başladım. Türkiye'ye döndükten sonra da bu alışkanlığımı devam ettirdim.

Günlük sabah yürüyüşleri yaparken karşılaştığım arkadaşlardan doğa yürüyüşleri hakkında bilgi alınca doğa yürüyüşlerine başladım. Doğa yürüyüşlerinde su geçirmez, sağlam ve topukları saran bir bot, sentetik kumaştan tişört, su tutmayan pantolon, mevsimine uygun mont, ihtiyaç halinde kullanılacak bir yağmurluk, günlük yiyecek içecek ve malzemelerin konulacağı belden bağlamalı bir çanta kullanılırsa her türlü hava şartında yürüyüş yapılabilir. 2-3 haftada bir, Pazar günleri tam günlük doğa yürüyüşlerine katılıyorum. Sabah 7'de Ankara'dan hareket edip Kızılcahamam, Bolu veya Ilgaz taraflarındaki ormanlarda 7-8 saat yürüyüp akşam 8-9 civarında Ankara'ya dönüyoruz. Doğa ile baş başa kalmak ve tabiatla içli dışlı olmak insanı rahatlatıyor.

En çok sevdiğim sporlardan biri de tenis oynamaktır. Haftada bir günde 1-2 saat tenis oynarım.

Yüz kişiden 99'u spor yapmanın sağlık için yararlı olduğunu söyler. Ancak yüz kişiden bir kişi spor yapar. Kiminle karşılaşırsam spor yapmak lazım derler ve doktorlar da öyle söylüyor derler ama yine de yapmazlar. Herkes spor yapmanın zorluğundan, yer

olmadığından, alet edevat olmadığına veya vakit olmadığından bahsedip kendince bahane bulur. Yürüyüş, yapmamak için bahanesi az olan bir spordur. Her yerde yapılabilir, her vakit yapılabilir, hiç vaktiniz yoksa sabah erken kalkıp yapabilirsiniz. Eğer gerçekten yürüyüş yapmak istiyorsanız. 2-3 hafta günde 1 saat düzenli yürüyüş yaparsanız, alışsınız. Sonra hiçbir zorluk çekmeden yaparsınız. Spor yapınca elbette hayatınız uzamayacak, bize biçilen bir ömür var. Ancak spor yapanlar daha rahat ve kaliteli bir hayat yaşarlar.

Bizlerde amatörde olsa Avşar'da 'Deve Kayası' yürüyüşleri düzenliyoruz. Haberiniz vardır sanırım. Geçenlerde bir kez daha yürüdük. Amacımız özellikle şehirde yaşayan gençlere köyün mevkilerini tanıtmak, dayanışma ruhunu geliştirmek ve şehrin stresinden uzaklaşmak. Bir sonrakine katılmak ister misiniz?

Haberim var. İyi bir başlangıç olmuş. İnsanları spora alıştırmak ve onu sevdirmek için böyle düzenlemeler yararlı olur. Katılmaya şimdiden söz vermeyeyim. Haberim olduğunda, vaktim uygun olursa katılırım.

Kitaplarınız, makaleleriniz ve denemeleriniz var. Bizler okuyan insanlar değiliz. Sizler akademik yazılar, kitaplar yazıyorsunuz. Nasıl vakit buluyorsunuz. Yazmak ve okumak ile ilgili neler söylemek istersiniz.

On beş sene önce birkaç kitap yayınlamıştım. Daha sonraları işlerimin yoğunluğundan mı olacak ya da tembellikten midir, başka kitap yayınlamadım. Ancak birkaç dergide yazdığım makaleler yayınlandı. Ne zaman vakit bulabilirim Allah bilir. Not aldığım deneme türünde yazılar var. Bir gün düzenleyip yayına hazırlamak hep aklımın bir köşesinde duruyor. Yazmak, okumanın bir sonucudur. Okuyarak elde edilen bilgi birikimi insanı yazmaya sevk ediyor. Yoksa durduğumuz yerde ilham gelmez.

Ben bilmiyordum. Sizin birde şairlik tarafınız varmış. Sizce şiir nedir? Bir şiirinizi burada paylaşır mısınız?

Ara sıra şiir yazıyorum, ama buna şairlik denmez. Şiir içinde emek sarf etmek gerekiyor. Nesir yazı ile birkaç sayfada ifade edilebilecek olan bir hususu şiirle birkaç mısradan özlü bir şekilde ifade etmek mümkün oluyor. Aklıma geldikçe karaladığım şiirler var. Vakit buldukça bunları düzenleyip adıma açılan internet sayfasına ekliyorum. "Doğruyu bulmak" adlı bir kıtalık şiiri sizlerle paylaşabilirim.

Yoksa gidecek yolunuz; ataların izinden gidiniz.

Aksi doğrulanana kadar, her doğruyu kabul ediniz.

Kesin doğru diye bir hüküm yoktur, bilimin temelinde.

Doğruyu, buluncaya kadar aramaya devam ediniz.

En sevdiğiniz özlü sözler?

Özlü sözleri severim ve onlardan ders çıkarmaya çalışırım. Bu yüzen beğendiğim özlü sözleri not defterime kayıt ederim. Sevdiğim sözlerden birkaçını sizlerle paylaşayım.

Nereye gideceğinizi bilmezseniz çok fazla ileri gidemezsiniz (Goethe).

İnsan ne kadar az bilirse o kadar çok bildiğini sanır (J. J. Rousseau).

Sahip olmadığı şeylere üzülmeyip, sahip olduklarına sevinen insan, akıllı insandır (epitetos).

Sevdiğiniz Avşar yemekleri?

Avşar'a mahsus yemeklerden Ayranla yapılan tutmaç yemeğini, Yarpuzlu beyaz tarhana çorbasını, sirkene otundan yapılan kete veya böreği çok severim ve birde bizim köyde çokça yetişen kulacık mantarının tadını çok severim.

Avşar deyince aklınıza gelen üç şey?

Avşardan köyümüzü kastediyorsan, Tarlalarında otların mis gibi kokması, çeşmelerinden buz gibi sularının akması, döşemeye ve Hamza gediğine giden yollarının üzerinde çaputlu çalı denilen ağaçların olması, harman vakti harman yerlerinin festival yeri gibi olması, bayramlarda ve düğünlerde mahallelerde bulunan odalarda toplanılması aklıma gelen izlenimlerdir.

Bize 5 şey tavsiye edin desek, neler söylersiniz?

Ben genelde yapılması ya da yapılmaması gereken bir hususu bir veya iki kere söylerim. Ancak bir arkadaşıma veya yakınıma üçüncü kez söyleyebilirim. Söylediğim dikkate alınmıyorsa, ya anlaşılmıyordur ya da söylediğime itibar edilmiyordur. Her iki halde de ısrara gerek olmadığını ve yapacak bir şey olmadığını düşünürüm. Genellikle her insan kendi aklının kendisine yettiğini düşündüğünden başkasından tavsiye almayı pek sevmeyiz. Bu yüzden söylediklerimi dikkate almak istemeyenlere bir şey tavsiye etmek ya da nasihatte bulunmak istemem. Ancak, hayatla ilgili birkaç şey söylemek gerekirse sabah erken kalkmak, yürüyüş yapmak, düzenli yaşamak ve meşgul olacak bir iş edinmek ve hangi iş yapılırsa yapılsın en iyisini yapmak hayatı kolaylaştırır diye düşünmekteyim.

Sizi en çok etkileyen kitaplar ve yazarlar hangisidir?

Genelde hatırat, biyografi, roman felsefe, deneme, sosyoloji, siyaset, strateji ve jeopolitik kitapları okurum. Aldığım kitapları zaten seçerek ve isteyerek aldığım için her kitaptan etkilenirim ve yararlanırım. Eserlerinden yararlandığım düşünürlerden bazıları Ziya Gökalp, Remzi Oğuz Arık, Mümtaz Turhan, Erol Güngör, Cemil Meriç, Platon, Montaigne, Arthur Schopenhauer, Goethe, Soren Kierkegaard, Peter Drucker. Beğendiğim kitaplardan birkaçını sizlerle paylaşayım.

Çağdaş Türk Düşünce Tarihi (Hilmi Ziya Ülken),

Kutadgu Bilig (Yusuf Has Hacib),

Zeytin Dağı (Falih Rıfkı Atay),

Yaban (Y. Kadri Karaosmanoğlu),

Bostan ve Gülistan (Şeyh Sadi-i Şirazi)

Savaş ve Barış (Tolstoy),

Denemeler (Alain).

Yaşam Bilgeliği Üzerine Aforizmalar (Schopenhauer).

Kürk Mantolu Madonna (Sabahattin Ali)

Avşar Haberde yazılarınızı seyrek görüyoruz. Özellikle "Hayata dair" tecrübelerinizi bizimle daha sık paylaşmanızı istiyoruz. Avşar haberle ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Avşar Haber'in Avşarlıların (köylülerimizin) birbirlerinden haberdar olmaları, bilgilerini, tecrübelerini ve düşüncelerini paylaşabilmeleri için oldukça yararlı bir iletişim aracı olduğu malumdur. Bu yüzden yayınları sürekli olacak şekilde desteklenmesi ve beslenmesi gerekmektedir. Önceleri basılı olarak dağıtılırken çağdaş teknolojilerin gelişmesi ve büyük çoğunluğun ulaşabilecek duruma gelmesinden sonra internet ortamında çıkarılmaya devam edilmesinde emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Vişne bayramı ve Ağaç bayramı ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Vişne Bayramı da, ağaç bayramı da eş, dost ve akrabaların bir araya gelmesi için vesile olan etkinliklerdir. Gerçekten de çeşitli sebeplerle başka illere yerleşmek zorunda kalmış olan köylülerimizin birbirleri ile hasret gidermelerine, genç kuşakların yetişkinlerle tanışmasına kaynaşmasına neden olmaktadır. Maksat bir festivale gitmek veya ağaç dikmek olsa, insanlar kendilerine yakın olan yerlerdeki benzer faaliyetlere katılırlardı. Ağaç bayram adı altında insanların bir araya gelmelerinin yanında, ağaç dikilerek hem köyümüze, hem ülkemize hem de dünyaya yararlı olacak bir etkinliğe de ön ayak olunmakta, genç kuşaklar da bu tür faaliyetlere teşvik edilmiş olmaktadır.

Buradan Avşar'a ve özellikle gençlere iletceğiniz bir mesaj var mı?

Avşarlı olmayı sadece aynı köylü olmanın ötesinde başka yükümlülükleri olan kişiler olarak görmekteyim. Avşarlar bu ülkenin temel taşlarından biridir. Ülkemizin birlik ve bütünlüğünün sağlanmasında, kalkındırılmasında, gelişmiş ülkeler seviyesine çıkarılmasında herkesin üzerlerine düşeni yapması gerektiğini düşünmekteyim. Gençlerimizin üzerine düşen ise, iyi bir meslek sahibi olmak ve yaptığı işi en iyi şekilde yapmak olmalıdır. Herkes üzerine düşeni en iyi şekilde yaparsa, aşılamayacak sıkıntı ulaşılamayacak hedef yoktur.

www.avsarhaber.com yöresel internet gazetesinde yayınlanan mülakattır. 15.05.2012